OMAKOTILIITON LAUSUNTO

Lausuntopyyntö/asiantuntijakutsu Ympäristövaliokunta
to 28.9.2017 klo 10.00
HE 86/2017 vp (energiatodistus)

SISÄLTÖ

- Kansalaisaloite ja eduskunnan lausumat
- HE 86/2017 VP
  - Euroopan komission virallinen huomautus
  - E-luvun laskenta
  - Energiatodistuksen sisällöllinen kehittäminen
  - Euroopan komission esitys rakennuksen energiatehokkuusdirektiivistä

Omakotiliitto

OMAKOTILIITON KANSALAISALOITE

- puolet suomalaisista asuu pientaloissa
- lähes 45 % pientaloista lämpiää sähköllä (liki 500.000 omakotitaloa)

Esimerkkitalo: **Vuoden 1973 tiilitalo, nettopinta-ala 110 m²**

Uuden lain mukainen Laskennallinen kulutus kertoimella kWh/a	Laskennallinen kulutus ilman kerrointa kWh/a	Todellinen kulutus kWh/a
42 586	28 076	**16 082**
42 586/110 = 387,15	28 076/110 =255,23	16 082/110 = 146,2
E 285 - 414	**D** 205 - 284	**C** 145 - 204

- Kun ihmisen omalla toiminnalla ja todellisella kulutuksella ei ole vaikutusta, **kansalaiset kokevat energiatodistuksen epäoikeudenmukaiseksi, kalliiksi ja turhaksi**.
- Energiatodistuksen laskennassa käytetyt menettelyt (annetut lähtöoletukset, standardikäyttö jne.) johtavat usein **merkittävästi suurempaan laskennalliseen energiankäyttöön** kuin rakennuksessa todellisuudessa käytetään.
- Olemassa olevilla rakennuksilla **on käytettävissään luotettavasti mitattua kulutustietoa**, jota verrataan energiatodistuksen ilmoittamaan energiankäyttöön. Suuret erot energiankulutusten välillä **heikentävät todistuksen uskottavuutta ja vaikuttavuutta**.
- Laskennassa käytetyt **energiamuotokertoimet** korostavat liian suuren laskennallisen kulutuksen ongelmaa.

Omakotiliitto

OMAKOTILIITON KANSALAISALOITE JA EDUSKUNNAN LAUSUMAT

kansalaisaloite.fi 62 211 kannatusilmoitusta, joista muualla kerättyjä 30 559

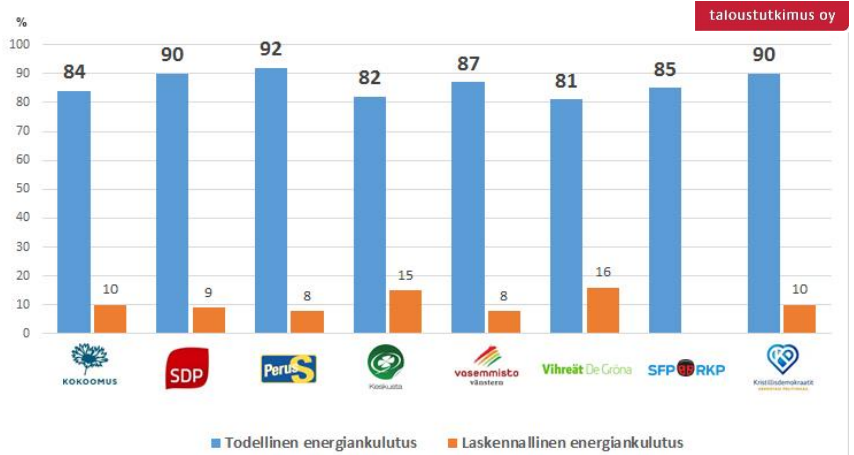

84 prosenttia kansalaisista haluaa, että rakennuksen energiatodistusluokan määrittely perustuu todelliseen kulutukseen.

KANSALAISTEN JA EDUSKUNNAN TAHTO

1) Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin **pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi** poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat.
2) Eduskunta edellyttää, että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen **energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta**.

Ympäristövaliokunnan mietintö/kansalaisaloite YmVM 5/2014 vp – M 1/2014 vp
http://www.omakotiliitto.fi/sites/default/files/2014/YmVM0514_M1_2014_KAA1_Energiatodistus.pdf

*”Valiokunta katsoo johtopäätöksenään, että E-luokan perustuminen energiamuodon kertoimeen on seikka, joka tekee pientalojen luokituksesta kansalaisten kannalta vaikeasti ymmärrettävän. Koska direktiivi edellyttää energiamuodon kertoimien huomioimista energiatodistuksessa, niitä ei voida kokonaan poistaa. Valiokunta kuitenkin katsoo, että todistusta voidaan kehittää sisällöllisesti siten, että siinä olisi mahdollisesti **kaksi indikaattoria, ensimmäinen laskennalliseen kulutukseen perustuva, joka määräisi E-luokan**, ja toinen rinnalle otettava tieto energiamuodon kertoimella kerrottu tulos.”*

*”Kansalaisaloitteen johdosta antamassaan mietinnössä valiokunta katsoo, että **energiatodistusta tulee kehittää sisällöllisesti siten, että se on informatiivinen, helppotajuinen ja edullinen**. Valiokunta edellyttää, että **hallitus ryhtyy toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi mietinnössä kuvatulla tavalla kansalaisaloitteen perimmäisen tavoitteen toteuttamiseksi**.”*

Omakotiliitto

HE 86/2017 VP

Ilmastonmuutoksen hillintä energiatehokkuutta parantamalla, kasvihuonekaasuja vähentämällä ja uusiutuvaa energiaa lisäämällä on erittäin kannatettavaa

- Muutoksia energiatodistuksesta annettuun lakiin ja rakennusten e.tod.järjestelmästä annetun lain 3 §:ään ja 5 §:ään
  - Euroopan komissiolta Suomelle virallinen huomautusrakennuksen energiatehokkuusdirektiiviin toimeenpanosta
    - **Energiatodistusmenettelyn piiriin tulisivat mm. kasvihuoneet ja väestönsuojat**.
  - Omakotiliitolla ei ole todistusvaatimusten piiriin kuuluvien kiinteistöjen osalta huomautettavaa.
  - Esitetty pykälän 5 uusi muotoilu on selkeä.

- Esityksessä (rakennusten energiatodistuksesta annetun lain muuttamisen) lain **9 §:n esitetään lisättäväksi E-luvun laskentaan energiamuotojen kertoimien käyttäminen** (E-luku laskettaisiin jakamalla energiamuotojen kertoimilla painotettu rakennuksen laskennallinen ostoenergian kulutus rakennuksen pinta-alaa kohden vuodessa).
  - **Tätä lisäystä direktiivi ei edellytä**
  - **Lisäys on siten myös hallitusohjelman kirjauksen vastainen:** ”*energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet*”.
  - Tällaista kireämpää menettelyä muissa EU-valtioissa ei käytetä.
  - Direktiivin edellyttämä kertoimien käyttäminen on ratkaistu muissa valtioissa **erillisellä kuvaajalla, kuten Ranskassa ja Irlannissa päästökuvaajalla.**
  - **Omakotiliitto vaatii, että pykälän 9 kyseisestä lisäyksestä luovutaan ja pyritään kuluttajien sekä muiden sidosryhmien aitoon energiatehokkuustoimien kehittämiseen.**

Ympäristövaliokunnan mietintö/kansalaisaloite YmVM 5/2014 vp – M 1/2014 vp
*Valiokunta kuitenkin katsoo, että todistusta voidaan kehittää sisällöllisesti siten, että siinä olisi mahdollisesti **kaksi indikaattoria, ensimmäinen laskennalliseen kulutukseen perustuva, joka määräisi E-luokan**, ja toinen rinnalle otettava tieto energiamuodon kertoimella kerrottu tulos.”*

Omakotiliitto

HE 86/2017 VP

Kansalaisten merkittävät ilmastotoimet:

- Tilastokeskus 2015: **omakoti- ja paritaloja korjattiin 3,1 miljardilla €**
- **Pientalovaltaisilla asuinalueilla pienimmät kasvihuonekaasupäästöt** (pienin hiilijalanjälki) suuremmista liikkumistarpeista huolimatta (Aalto-yliopisto)
- Investoineet uusiutuvan energian tuotantoon
  - **Lämpöpumppuja Suomessa 730.000 ja aurinkopaneeleiden kysyntä kasvaa**

- Energiatodistuslainsäädäntöön esitetään myös **terminologisia muutoksia Omakotiliiton kansalaisaloitteesta ja lähes nollaenergiarakennusten lainsäädännöstä johtuen**.

Voimassa oleva laki	Hallituksen esitys
laskennallinen kokonaisenergiankulutus	laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku)
rakennuksen tyypillinen energiankäyttö	rakennuksen vakioitu käyttö
tyypillinen käyttö	vakioitu käyttö

- **Ehdotetut termimuutokset ovat oikeansuuntaisia, mutta kuitenkin kuluttajille vieraita termejä.**
- Kuluttajalle tuttuja mittayksiköitä ovat mm. laskuissa käytettävät kilowattitunnit, litrat jne.

- **Kun tarvitaan lisätoimia** (mm. hajautetun uusutuvan energian lisääminen, energiatehokkuuden parantaminen), **olennaista on, miten kansalaisia voidaan kannustaa ja motivoida tekemään lisätoimia**.
- Energiatodistus voisi toimia tässä tärkeänä elementtinä opastamassa, kannustamassa sekä johtamassa tuloksiin

- **Rakennuksen energiatodistuksen** ymmärrettävyyttä voidaan parantaa lisäämällä **todistuksen toiselle sivulle rakennuksen energiatodistuksessa olemassa olevien tietojen:**
  - laskettu ostoenergiankulutus,
  - energiamuodon kertoimen ja
  - energiamuodon kertoimella painotetun energian
  - **lisäksi myös**, tietojen ollessa saatavilla**, mitattu (todellinen) energiankulutus**

Omakotiliitto

ENERGIATODISTUKSEN SISÄLLÖLLINEN KEHITTÄMINEN

SISÄLLÖN KEHITTÄMINEN MAHDOLLISTAA:

- Todistuksen yleisen hyväksyttävyyden
- Ymmärrettävyys paranee
- **Kuluttaja voi itse seurata, vertailla sekä vaikuttaa**
  - Kulutustottumuksiinsa
  - Asumisen hiilijalanjälkeen
  - Rakennuksen energiatehokkuuteen
  - Energiantuotantoon

Ehdotus sivusta 2

YHTEENVETO RAKENNUKSEN ENERGIATEHOKKUUDESTA

Laskettu kokonaisenergiankulutus ja ostoenergian kulutus

Lämmitetty nettoala	120 m²
Lämmitysjärjestelmän kuvaus	Suora sähkölämmitys
Ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus	Koneellinen tulopoistoilmanvaihto + LTO

Käytettävä energiamuoto	Laskettu ostoenergia		Energiamuodon kerroin	Energiamuodon kertoimella Painotettu energia
	kWh/vuosi	kWh/(m²vuosi)	-	kWh$_E$/(m²vuosi)
Sähkö	22840	190,4	1,7	325
Polttopuut	2 000	16,7	0,5	8,4
Sähkön kulutukseen sisältyvä Valaistus- ja kuluttajalaitesähkö				
Kokonaisenergiankulutus (E-luku)				333,4

- Uusiutuvat (”0-kertoimella”) energiamuodot
- Todellinen kulutus
- Visuaalinen/graafinen kehittäminen

YHTEENVETO RAKENNUKSEN ENERGIATEHOKKUUDESTA

Mitatut energiankulutukset

Lämmitetty nettoala	120 m²
Lämmitysjärjestelmän kuvaus	Suora sähkölämmitys
Ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus	Koneellinen tulopoistoilmanvaihto + LTO
Lisätietoja:	Vakituinen asukasmäärä: 2 aikuista ja 2 lasta

Käytetty ostoenergian muoto	Laskettu energian kulutus		Mitattu energian kulutus		Energia-muodon kerroin	Kertoimella Painotettu E-luku
	kWh/(m²vuosi)	kWh/vuosi	kWh/(m²vuosi)	kWh/vuosi		kWh$_E$/(m²vuosi)
Sähkö	190,4	22 840	173,3	20 800	1,7	325,0
Polttopuut	16,7	2 000	16,7	2 000	0,5	8,4
Kohteen tuottama itse käytetty uusiutuva energia						
Aurinkosähkö	0,0	0			0,0	0,0
Ilmalämpöpumpun lämpöenergia	0,0	0			0,0	0,0
Kohteen ulkopuolelle tuotettu uusiutuva energia						
Aurinkosähkö	0,0	0			0,0	0,0
Energia yhteensä	207,1	24 840	190,0	22 800		
Laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (Kokonaisenergiankulutus (E-luku))						333,4

ENERGIATODISTUS/EPBD DIREKTIIVI

Esimerkkitalo: **Vuoden 1973 tiilitalo, nettopinta-ala 110 m²**

Uuden lain mukainen Laskennallinen kulutus kertoimella kWh/a	Laskennallinen kulutus ilman kerrointa kWh/a	Todellinen kulutus kWh/a
42 586	28 076	16 082
42 586/110 = 387,15	28 076/110 =255,23	16 082/110 = 146,2
E 285 - 414	D 205 - 284	C 145 - 204

- Komission ehdotuksesta (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin (2010/31/EU) muuttamisesta (COM (2016) 765 final)(nykyisen direktiivin vaikutusarviointi) **ilmenee energiatodistusten heikko laatu**

- **Omakotiliitto kannattaa vahvasti komission esityksessä olevaa kohtaa, että rakennuksen todellista energiankulutusta on voitava seurata kaikissa rakennuksissa, myös asuintaloissa, energiatodistustietokannasta**
  - Energiankulutustiedot ovat saatavilla energiayhtiöiden järjestelmistä.
  - Vuodesta 2019 alkaen keskitetysti Fingridin Datahub:sta ja saatavilla kaikille markkinatoimijoille.

- Energiatodistuksessa tulee hyödyntää **kustannustehokkaita tapoja saada tietoa rakennuksen energiatehokkuudesta,** jotta todistuksen käytettävyyttä ja hyväksyttävyyttä saadaan parannettua ja kustannuksia alennettua

Omakotiliitto

Kiitos!

TARVITAANKO 3-KERTAISTA OHJAUSTA:

- Energiatodistus
- Rakennusmääräykset
- Verotus

#hyväksyttävyys #kohtuullisuus #normienpurku

Kaija Savolainen
Toiminnanjohtaja

Omakotiliitto

Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 Helsinki

Puh. 040 514 8784
kaija.savolainen@omakotiliitto.fi
www.omakotiliitto.fi

Omakotiliitto 1,1 miljoonan kotitalouden, 2,7 miljoonan perheenjäsenen sekä 0,5 miljoonan vapaa-ajan asunnon/asukkaan asialla